

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลไผ่ขวาง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้รับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นางสาวภัทราลี แสนอ้วน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลไผ่ขวาง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
สารบัญภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๓
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๔
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๕
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๕
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๘
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑๒
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๒
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๒๓
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๒๕
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)	๒๕
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๒๕
๓.๓ พัฒนาพื้นที่ และทรัพยากรการเกษตร	๒๕
ภาคผนวก	๒๘
โครงการ	๒๙

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตที่ตั้งหมู่บ้าน ตำบลไผ่ขวาง	๒
ภาพที่ ๒ แผนที่จุดดิน ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๓
ภาพที่ ๓ แสดงแหล่งน้ำชลประทาน	๕
ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจริงซ้อนทับเขตความเหมาะสมการปลูกข้าวอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	๑๖
ภาพที่ ๕ แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลไผ่ขวาง	๑๘
ภาพที่ ๖ แสดงวิธีการตลาดพืชผัก	๑๙
ภาพที่ ๗ แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลไผ่ขวาง	๒๐

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช
ตารางที่ ๒	ตารางแสดงปริมาณน้ำฝน (ย้อนหลัง ๕ ปี)
ตารางที่ ๓	ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต
ตารางที่ ๔	การรวมกลุ่มเกษตรกร
ตารางที่ ๕	รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือน
ตารางที่ ๖	จำนวนประชากร และครัวเรือน
ตารางที่ ๗	การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรตำบลไผ่ขวาง
ตารางที่ ๘	ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืช แสดงข้อมูลการใช้พื้นที่ ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลไผ่ขวาง
ตารางที่ ๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง
ตารางที่ ๑๐	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง
ตารางที่ ๑๑	แสดงพื้นที่พืชผัก ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง
ตารางที่ ๑๒	แสดงรายการและค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช
ตารางที่ ๑๓	ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข
ตารางที่ ๑๔	การจัดทำ TOWS Matrix
ตารางที่ ๑๕	ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลไผ่ขวาง

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาเขต ขอบเขตการปกครอง

■ ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลไผ่ขวาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒,๒๖๑ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

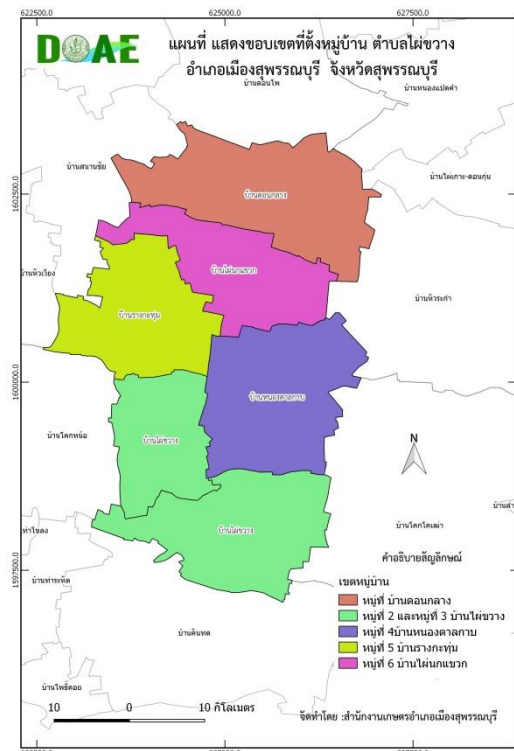
ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่ที่ ๕ ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ใต้	ติดต่อกับหมู่ที่ ๔ ตำบลท่าระหัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับหมู่ที่ ๑ ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับหมู่ที่ ๕ ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และหมู่ที่ ๕ ตำบลท่าระหัดอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

■ ลักษณะการปกครอง ตำบลไผ่ขวาง แบ่งเขตการปกครองท้องที่ ออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ ๑ บ้านดอนกลาง	โดยมี นายสมมาส ประทุมวงศ์ ดำรงตำแหน่ง	กำนันประจำตำบล
หมู่ที่ ๒ บ้านไผ่ขวาง	โดยมี นางสาวปรีศนา กลั่นใจ ดำรงตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๓ บ้านไผ่ขวาง	โดยมี นายวิเชียร วงษ์เสื่อ ดำรงตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔ บ้านหนองตาลกาบ	โดยมี นางกฤษณา เวียงนนท์ ดำรงตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕ บ้านรางกระทุ่ม	โดยมี นายเสถียรพงษ์ มาคงกุล ดำรงตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖ บ้านไผ่บกแขวก	โดยมี นายประเสริฐ จรูญพงษ์ ดำรงตำแหน่ง	ผู้ใหญ่บ้าน

■ องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งอยู่ เลขที่ ๒๔๐ หมู่ที่ ๒

ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ห่างจากอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ประมาณ ๓ กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีเนื้อที่รวมทั้งหมดประมาณ ๒๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒,๒๖๑ ไร่ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนจะกระจายตัว องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย สถานที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง ครั้งแรกตั้งอยู่บริเวณ หมู่ ๑ ตำบลไผ่ขวางหน้าวัดดอนกลาง (เป็นที่ทำการชั่วคราว) ต่อมาได้สร้างที่ทำการขึ้นใหม่ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (ซึ่งเป็นที่ทำการปัจจุบัน) โดยมี นายกำธร ตั้งธงชัย ดำรงตำแหน่ง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง และนายสุนทร สนทอง ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ขวาง

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตที่ตั้งหมู่บ้าน ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

■ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพดิน

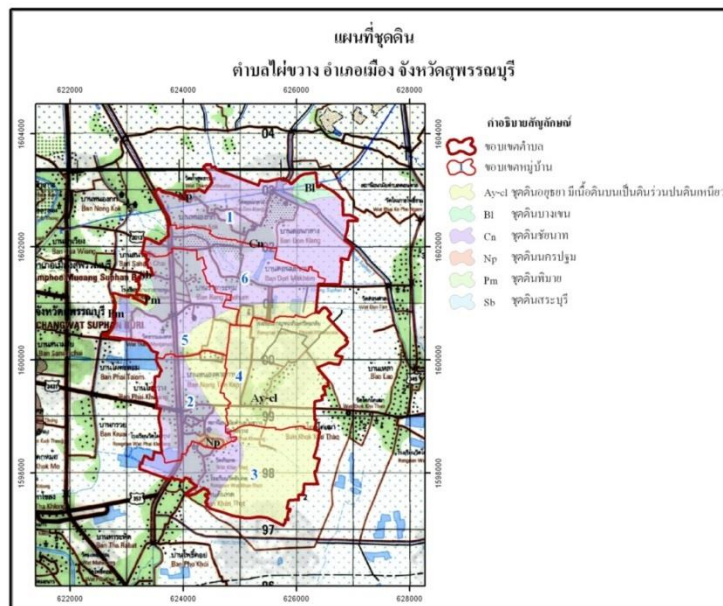
ตำบลไผ่ขวาง มีชุดดินในพื้นที่ จำนวน ๖ ชุดดิน คือ ชุดดินอยุธยา ชุดดินบางเขน ชุดดินชัยนาท ชุดดินนครปฐม ชุดดินพิมาย และชุดดินสระบุรี แต่และชุดมีความเหมาะสมในการปลูกพืช ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช

ชื่อชุดดิน	การจัดความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช			
	นาข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
อยุธยา	มย.	มม.	มม.	มม.
บางเขน	มย.	มม.	มม.	มน.
ชัยนาท	มย.	มม.	มม.	มน.
นครปฐม	มย.	มย.	มย.	มป.
พิมาย	มย.	มม.	มม.	มม.
สระบุรี	มย.	มม.	มม.	มม.

หมายเหตุ : มย. คือ มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง มป. คือ มีความเหมาะสมปานกลาง
มน. คือ มีความเหมาะสมน้อย มม. คือ ไม่มีความเหมาะสม

ภาพที่ ๒ แผนที่ชุดดิน ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี ๒๕๕๙

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

■ สภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศโดยทั่วไป จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านใน เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมจะมี ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดอากาศร้อน ในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดฝนตกชุก

■ อุณหภูมิ

สภาพอากาศโดยทั่วไปจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในเดือนตุลาคมถึง เดือนกุมภาพันธ์ ทำให้เกิดสภาพอากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมจะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดอากาศร้อน ในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้เกิดฝนตกชุก

■ ปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

ตำบลไผ่ขวาง จะมีฝนตกในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม ทั้งนี้จะมีฝนตกเฉลี่ยตลอดปี ๕๓๐.๒๒๕ มม. และเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปี (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงปริมาณน้ำฝน (ย้อนหลัง ๕ ปี) ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๒

ปี	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)				
เดือน	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)	๗๙.๔๘	๘๐.๐๕	๙๐.๙๑	๘๖.๗๓	๗๕.๒
๑. มกราคม	๐.๐	๑๑.๕	๔๘.๗	๑๔.๐	๐.๔
๒. กุมภาพันธ์	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๕.๓
๓. มีนาคม	๐.๐	๕๙.๔	๔๐.๒	๙๖.๙	๔๕.๐
๔. เมษายน	๗๖.๐	๑๐๐.๗	๐.๐	๑๙.๗	๑๐๕.๕
๕. พฤษภาคม	๓๘.๐	๘.๕	๑๑๕.๒	๒๕๔.๑	๑๓๗.๗
๖. มิถุนายน	๖๐.๒	๖๖.๑	๑๘๔.๙	๔๒.๔	๖๗.๙
๗. กรกฎาคม	๖๕.๘	๑๐๓.๓	๑๕๗.๐	๑๙๒.๒	๕๒.๔
๘. สิงหาคม	๑๕๑.๙	๑๐๙.๐	๑๐๐.๒	๓๒๐.๒	๘๒.๘
๙. กันยายน	๒๙๑.๗	๓๒๐.๔	๑๐๙.๙	๕๕.๙	๑๘๔.๓
๑๐. ตุลาคม	๑๓๘.๐	๑๑๐.๐	๒๔๕.๘	๓๐๔.๕	๑๘๖.๒
๑๑. พฤศจิกายน	๑๒๘.๙	๗๑.๗	๘๘.๔	๔๓.๘	๑๖.๓
๑๒. ธันวาคม	๓.๒	๐.๐	๐.๖	๓๑.๙	๑๘.๑

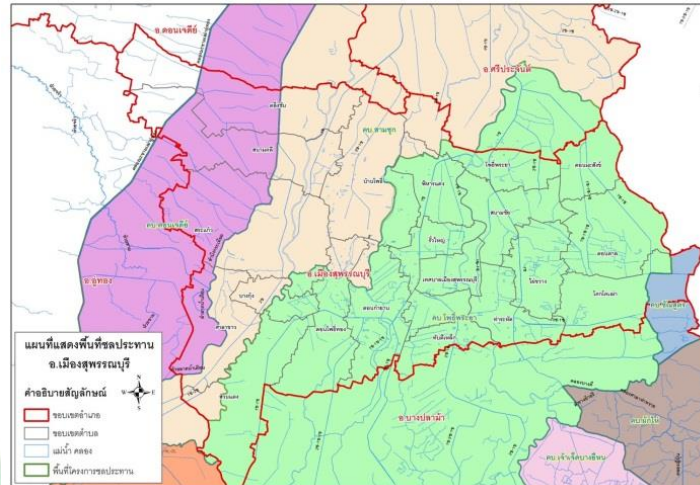
๑.๔ เส้นทางคมนาคม

ตำบลไผ่ขวาง มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านใกล้เคียง ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๙ (สุพรรณบุรี – ป่าโมก)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๕๗ (เลี้ยวเมืองสุพรรณบุรี ตอน ๒)
- ถนน รพช. หมายเลข สพ ๒๐๗๑ (บ้านไผ่ขวาง – บ้านโพธิ์ค้อย)
- ถนน รพช. หมายเลข สพ ๒๐๔๗ (โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี)
- ถนน รพช. หมายเลข สพ ๒๐๖๒ (คลองชลประทาน ๑ ซ้าย – บ้านหนองตาลกาบ)
- ถนน รพช. หมายเลข สพ ๔๑๙๒ (บ้านหนองตาลกาบ)
- ถนน สพ. หมายเลข สพ ๕๐๒๓ สาย ๒ (บ้านท่าระหัด - บ้านรางกระทุ่ม)
- ถนน สพ. หมายเลข สพ ๒๐๑๓ (บ้านสนามชัย - บ้านดอนตาล)
- ถนน สพ. หมายเลข สพ ๒๐๓๔ (หมู่บ้านดอนกลาง)
- ถนน สพ. หมายเลข สพ ๔๐๘๒ (บ้านดอนกลาง)

๑.๕ แหล่งน้ำ และระบบชลประทาน

ในเขตตำบลไผ่ขวาง มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีบ้านเรือน ที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน อีกทั้งมีคลองชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา ไว้คอยใช้สอยในชีวิตประจำวัน และด้านการเกษตรอีกด้วย

ภาพที่ ๓ แสดงแหล่งน้ำชลประทาน

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม

- **ขนาดการถือครองที่ดิน** เกษตรกรส่วนใหญ่ตำบลไผ่ขวาง มีที่ดินทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕ ไร่
- **สิทธิในที่ดินทำกิน** เกษตรกรตำบลไผ่ขวาง มีที่ดินเป็นของตนเองประมาณ ๒๐ % เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองและเช่าเป็นบางส่วนประมาณ ๕๐ % และไม่มีที่ดินเป็นของตนเองโดยเช่าทั้งหมดประมาณ ๓๐ %
- **จำนวนแรงงาน**
ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน และมีวัยที่กำลังศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร แต่สมาชิกในครัวเรือน ทำงานเอกชน รับราชการ รับจ้าง และกำลังศึกษา จึงทำให้บางครัวเรือนจำนวนแรงงานน้อย การดำเนินการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ
- **เทคนิควิธีการผลิต**
เกษตรกรตำบลไผ่ขวาง สามารถผลิตสารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ไว้ใช้เองได้ เช่น ไตรโคเดอร์มา บีเวอร์เรีย และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่สามารถใช้หัวเชื้อปุ๋ย พด. จากกรมพัฒนาที่ดิน มาใช้ทางการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต และทำให้พืชผักปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง
- **เครื่องจักรใช้งานสัตว์ใช้งาน และปัจจัยการผลิต**
ตำบลไผ่ขวาง มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร แทนการใช้แรงงานสัตว์ และส่วนใหญ่จะจ้างเครื่องทุ่นแรง โดยในตำบลมีเกษตรกรที่มีรถไถเครื่อง รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ รถอีแต่น และรถเกี่ยวข้าว

■ ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต (ตารางที่ ๓)

รายการ	ค่าใช้จ่ายในการผลิตแต่ละขั้นตอนของพืชแต่ละชนิด (บาท/ไร่)		
	ข้าว	มะม่วง	พืชผัก
การเตรียมดิน	๔๗๐	๘,๐๐๐	๔๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๕๐	๓,๐๐๐	๔๐๐
- สารกำจัดวัชพืช	๒๐๐	๒๐๐	-
- สารเคมีกำจัดแมลง / โรค	๔๕๐	๗๐๐	๔๕๐
- น้ำมัน	๓๐๐	๒๐๐	๓๖๐
- เก็บเกี่ยว/ขนส่ง	๕๐๐	๓๐๐	-
- ค่าเช่า	๗๐๐	-	๑,๐๐๐
- สารบังคับ	-	๗๕๐	-
- ฟาง	-	-	๒๘๐
- ไม้ลวก	-	-	๙๐๐
- ปุ๋ยเคมี	๘๐๐	๒๐๐	๔๕๐
- อื่น ๆ	-	-	๓๐๐
- อื่น ๆ	๔๐๐	๒๐๐	๑,๕๐๐
ค่าแรงงาน			
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๔,๒๗๐	๑๓,๕๕๐	๖,๐๔๐

■ การรวมกลุ่มเกษตรกร (ตารางที่ ๔)

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ประเภทกลุ่ม (กลุ่ม/คน)
		โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย,กลุ่มส่งเสริมอาชีพ
1	บ้านดอนกลาง	กลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพชุมชนไผ่ขวาง/กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านดอนกลาง
2	บ้านไผ่ขวาง	กลุ่มแปรรูปอาหารขนมไทย
3	บ้านไผ่ขวาง	-
4	บ้านหนองตาลกาบ	-
5	บ้านรางกระทุ่ม	-
6	บ้านไผ่กนกแขวก	กลุ่มบ้านไผ่กนกแขวกสามัคคี

■ แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

แหล่งสินเชื่อที่สำคัญ และเกษตรกรในตำบลส่วนใหญ่ใช้บริการได้แก่ ธกส., สหกรณ์การเกษตร

■ รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือน (ตารางที่ ๕)

รายได้และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนต่อปี จำแนกรายจังหวัดตามที่อยู่เกษตรกร

ตำบล/ หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย					หนี้สินเฉลี่ย				
		ในภาคเกษตร	นอกภาค เกษตร	รวม	รายได้ต่ำสุด	รายได้สูงสุด	ในภาคเกษตร	นอกภาค เกษตร	รวม	หนี้สินต่ำสุด	หนี้สินสูงสุด
	๒๕๗	๑๕๑,๘๒๔.๙๐	๗๑,๒๐๕.๐๖	๒๒๓,๐๒๙.๙๖	๑๑,๒๐๐.๐๐	๒,๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๒๘,๘๘๕.๒๑	๒๒,๕๔๔.๗๕	๑๕๑,๔๒๙.๙๖	๕,๐๐๐.๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๑	๗๒	๑๖๔,๗๔๓.๐๖	๗๗,๕๐๘.๓๓	๒๔๒,๒๕๑.๓๙	๒๐,๐๐๐.๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๒๕๕,๖๐๔.๑๗	๔๒,๓๗๕.๐๐	๒๙๗,๙๗๙.๑๗	๕,๐๐๐.๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๒	๒๗	๒๑๓,๒๗๗.๗๘	๑๐๘,๖๙๖.๓๐	๓๒๑,๙๗๔.๐๗	๑๔,๔๐๐.๐๐	๒,๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๑๘๕.๑๙	๑๐,๗๐๓.๗๐	๑๑๐,๘๘๘.๘๙	๑๒,๐๐๐.๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๓	๕๕	๑๐๕,๗๐๙.๐๙	๔๒,๖๑๐.๙๑	๑๔๘,๓๒๐.๐๐	๓๔,๐๐๐.๐๐	๗๐๐,๐๐๐.๐๐	๒๔,๕๔๕.๔๕	๕,๘๑๘.๑๘	๓๐,๓๖๓.๖๔	๑๐,๐๐๐.๐๐	๓๕๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๔	๒๕	๗๑,๘๘๐.๐๐	๑๙,๑๙๒.๐๐	๙๑,๐๗๒.๐๐	๑๑,๒๐๐.๐๐	๓๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๙,๔๐๐.๐๐	๑,๖๐๐.๐๐	๖๑,๐๐๐.๐๐	๒๐,๐๐๐.๐๐	๕๐๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๕	๕๑	๑๙๔,๔๙๐.๒๐	๙๖,๑๒๑.๕๗	๒๙๐,๖๑๑.๗๖	๕๐,๐๐๐.๐๐	๑,๑๘๐,๐๐๐.๐๐	๑๐,๒๕๔.๙๐	๑,๘๖๒.๗๕	๑๒,๑๑๗.๖๕	๘,๐๐๐.๐๐	๓๐,๐๐๐.๐๐
หมู่ ๖	๒๗	๑๔๓,๒๙๖.๓๐	๗๖,๒๔๘.๑๕	๒๑๙,๕๔๔.๔๕	๓๘,๘๐๐.๐๐	๔๕๐,๐๐๐.๐๐	๓๒๐,๖๒๙.๖๓	๗๔,๐๓๗.๐๔	๓๙๔,๖๖๖.๖๗	๓๐,๐๐๐.๐๐	๓,๗๑๐,๐๐๐.๐๐

■ ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรใช้แหล่งสินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร และกองทุนหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ และมีเล็กน้อยที่ใช้วิธีการกู้ยืมนอกระบบ

๑.๗ ข้อมูลด้านสังคม

■ จำนวนประชากร และครัวเรือน (ตารางที่ ๖)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
รวมทั้งสิ้น		๒,๒๙๐	๓,๗๑๙	๔,๐๒๙	๗,๗๔๘
๑	ดอนกลาง	๓๑๘	๔๑๔	๔๒๙	๘๔๓
๒	ไผ่ขวาง	๖๔๔	๗๖๘	๘๔๒	๑,๖๑๐
๓	ไผ่ขวาง	๔๓๑	๗๐๔	๗๓๔	๑,๔๓๘
๔	หนองตาลกาบ	๔๒๒	๓๘๙	๔๖๑	๘๕๐
๕	รางกระทุ่ม	๘๕๐	๑,๐๗๙	๑,๑๗๑	๒,๒๕๐
๖	ไผ่บกแขวก	๓๒๕	๓๖๕	๓๙๒	๗๕๗

■ พื้นที่/สภาพการถือครอง

เกษตรกรตำบลไผ่ขวาง มีที่ดินเป็นของตนเองประมาณ ๒๐ % เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเอง และเช่าเป็นบางส่วนประมาณ ๕๐ % และไม่มีที่ดินเป็นของตนเองโดยเช่าทั้งหมดประมาณ ๓๐ %

■ ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชน/รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลไผ่ขวาง นั้นมาจากสมัยก่อนพื้นที่แถบนี้มีต้นไผ่เป็นจำนวนมากขึ้นคั่นขวางทางเดิน จึงเรียกชื่อตามชนิดต้นไม้ ประชาชนที่อาศัยมีทั้งชุมชนดั้งเดิม และชุมชนที่อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์ ตั้งแต่ในสมัยที่มีการรบกับเจ้าอนุวงศ์ เมื่อแรกที่อพยพมาไปอยู่ที่ท่าสิบเบี้ย โดยภาษาถิ่นเรียกว่า “ภาษาลาวเวียง” ซึ่งราษฎรที่ใช้ภาษานี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของหมู่ที่ ๒,๓ และ หมู่ที่ ๔ มีประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่นคือ ประเพณีสารทลาว ซึ่งจะจัดขึ้นในสิ้นเดือน ๙ และกลางเดือน ๑๐ ของทุกปี และมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ศาลตายาย ซึ่งจะสามารถพบเห็นได้ทุกหมู่บ้าน

- **ขนมธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรมอิทธิพล ทางความคิด (ค่านิยม)**

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

- **ภูมิปัญญาท้องถิ่น**

ประชาชนในตำบลไผ่ขวาง ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักสาน ใช้สำหรับในครัวเรือน, วิธีการทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาสระผม และในการทำขนมไทย

- **ภาษาถิ่น**

ประชาชนในตำบลไผ่ขวาง ในพื้นที่หมู่ ๒,๓ และ ๔ จะใช้ภาษาลาวเวียง และในหมู่ ๑,๕ และ ๖ ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยภาคกลาง

- **ภูมิปัญญา**

ตำบลไผ่ขวาง มีแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งในรูปของศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมที่เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมได้แก่ การทำน้ำหมัก หรือสารสกัดชีวภาพ เกษตรกรตำบลไผ่ขวาง ๑๐% จะมีการทำน้ำหมักชีวภาพโดยการนำเอาสารสกัดที่ได้จากพืชที่มีอยู่ในพืชที่เช่น สะเดา ขี้เหล็ก ตะไคร้หอม หรือนำเอาศัตรูพืช ได้แก่ หอยเชอรี่ที่มีปัญหาในนาข้าวมาทำปุ๋ยน้ำหมัก โดยใช้หอยเชอรี่ ๓ กก. ต่อกากน้ำตาล ๑ กก. หมักทิ้งไว้ ๑ เดือนสามารถเอาน้ำหมักมาฉีดพ่นพืช เป็นการลดปุ๋ยเคมีลงได้ ๕๐% ซึ่งใช้สูตรเร่งการเจริญเติบโต สูตรเร่งดอกติดผลจะใช้สูตรกล้วยสุก ๒ กก. มะละกอ ๒ กก. ฟักทองแก่จัด ๒ กก. กากน้ำตาล ๓ กก.หมักทิ้งไว้ ๑ เดือนกรองเอาแต่น้ำไปฉีดพ่นพวกมีผลได้แก่ มะเขือ บวบ มะระ พริก และถั่วฝักยาว อัตราใช้ ๓๐-๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๗ วัน มีเกษตรกรทำปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ, สารสกัดสมุนไพร ประมาณ ๒๐ %ในพื้นที่การเกษตร

- **ขนมธรรมเนียมประเพณี** ได้แก่ งานวันสงกรานต์ จัดงานช่วงเดือนเมษายน วันเข้าพรรษา จัดงานช่วงเดือนกรกฎาคม งานทำบุญตามวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีสารทลาว ซึ่งจะจัดขึ้นในสิ้นเดือน ๙ และกลางเดือน ๑๐ ของทุกปี

▪ **ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว** นับถือศาสนา ประชาชนในพื้นที่ตำบลไผ่ขวาง นับถือศาสนาพุทธ ในเขตพื้นที่ตำบลไผ่ขวาง มีวัดจำนวนทั้งสิ้น ๓ แห่ง ได้แก่

๑. วัดดอนกลาง อยู่ที่หมู่ ๑
๒. วัดไผ่ขวาง อยู่ที่หมู่ ๓
๓. วัดธรรมมงคล อยู่ที่หมู่ ๕

■ การศึกษา

๑. โรงเรียนวัดดอนกลาง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
๒. โรงเรียนวัดไผ่ขวาง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
๓. โรงเรียนบ้านรางกะทู้ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
๔. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

■ ผู้นำตามธรรมชาติกลุ่มตามธรรมชาติ

เกษตรกรตำบลไผ่ขวาง มีการรวมกลุ่มกันประมาณ ๕-๑๐ คน โดยมีหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน ออกรับจ้างขนข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยว และยังรวมกลุ่ม ๓-๕ คน ออกรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีใน นาข้าว โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้รับงาน

■ การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าด้านการเกษตร การแปรรูปผลผลิตเกษตร จากโครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย โดยการรวมตัวเป็นกลุ่ม และจัดจำหน่ายสินค้าเอง เช่น กลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพชุมชนไผ่ขวาง กลุ่มแปรรูปอาหารขนมไทย กลุ่มบ้านไผ่นกแขวกสามัคคี

■ องค์กรในชุมชน

ตำบลไผ่ขวาง มีองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อปพร. ,คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ , รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

■ การใช้ที่ดิน

เกษตรกรในตำบลไผ่ขวาง ส่วนใหญ่จะมีการปลูกข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ไม้ผล พืชผัก จะมีที่ดินเป็นของตนเอง และมีเช่าเป็นบางส่วน

■ การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรตำบลไผ่ขวาง (ตารางที่ ๗)

ตำบล	หมู่ ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พืช (ไร่)								รวม
			ที่นา	พืช ไร่	ไม้ผล	ไม้ยืน ต้น	พืชผัก	ไม้ดอกไม้ดอกประดับ	สมุนไพร/เครื่องเทศ	อื่นๆ	
ไผ่ขวาง	1	3825	1339	0	304	0	6.75	0	0	0	1649.75
	2	1280	361	0	27	0	12	1.25	0	0	401.25
	3	2453	1244	0	0	0	15	2.75	0	0	2051
	4	3340	1033	0	77.5	0	43.75	0	0	0	1154.25
	5	2340	653	0	54.25	0	0.25	0	0	0	707.5
	6	2387	510	0	59.25	0	0.25	0	0	0	1861.75
	รวม	15625	5140		522		78	4			5744

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลไผ่ขวาง

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลไผ่ขวาง

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

๑. เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

Smart farmer จำนวน ๒๕ ราย ประกอบด้วย ทำนา และไม้ผล

- เกษตรกรที่ผ่านการประเมิน smart farmer

๒. ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

ดิน หากพิจารณาคูณสมบัติของดินทั้งทางกายภาพและเคมี เช่น เนื้อดิน ความลึกของดิน ความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน ชนิดของแร่ธาตุและปริมาณแร่ธาตุ อาหารของดิน จะพบว่า สภาพของดิน ในตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เหมาะสมกับการปลูกพืช ดังนี้

๑. การทำนาข้าว
๒. การเพาะปลูกพืชผัก
๓. การเพาะปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผลต่าง ๆ

แหล่งน้ำ ประกอบด้วย คลองชลประทาน โครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาโพธิ์พระยาเป็นหลักที่เป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจของประชากร แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นบึงอยู่ในเขตหมู่ ๑ ตำบลไผ่ขวาง

ป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา

การกสิกรรม จากการที่พื้นที่ ตำบลไผ่ขวาง ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีการชลประทาน อย่างทั่วถึง ประกอบกับสภาพดินเหมาะสมแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะการปลูกข้าว การเพาะปลูกพืชผัก ไม้ผล และพืชอื่นๆ

๓. ลักษณะที่สำคัญ

ลักษณะสภาพพื้นที่ ตำบลไผ่ขวาง มีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประมาณ ๘๐% และมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนประมาณ ๒๐% เหมาะสำหรับการทำนา แต่ถ้าปีใดมีฝนตก ก็จะมีน้ำท่วมขัง และมีแหล่งน้ำชลประทาน และแหล่งน้ำธรรมชาติ

■ ปฏิทินการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๘ ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืช แสดงข้อมูลการใช้พื้นที่ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลไผ่ขวาง

ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่ที่
ข้าวนาปี					←								๑-๕
ข้าวนาปรัง	←											←	๑-๕
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	←												๑-๕
พืชผัก	←												๔
ปศุสัตว์	←												๕

ที่มา ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรตำบลไผ่ขวาง

■ เทคโนโลยีการผลิต (การใช้ปุ๋ยและสารเคมี)

 ข้าว พันธุ์ข้าว เกษตรกรมีการปลูกข้าวพันธุ์ไม่ไวแสง

การเตรียมดิน เกษตรกรมีการเตรียมดินโดยใช้รถไถเดินตาม หรือนั่งขับไถดิน ๒ ครั้ง โดยไถตะกั่วไว้ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน และทำการตีเทือกต่อทิ้งไว้ ๓-๕ วัน เสร็จแล้วทำการหว่านข้าวที่เตรียมไว้

การใช้ปุ๋ยเคมี เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวประมาณ ๘๐% ของครัวเรือน โดยมีวิธีการใส่ปุ๋ย ดังนี้
การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐, ๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ปนกันหลังจากหว่านข้าวแล้วประมาณ ๒๐-๓๐ วัน

การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐, ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ ปนกัน หรือปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อย่างเดียวในช่วง ๓๐ - ๓๕ วันหลังจากหว่านปุ๋ยครั้งที่ ๑ หรือบางครั้งใส่โดยวิธีสังเกตอาการของต้นข้าว ใช้หว่านพรมไปทั่วแปลง การใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพมีประมาณ ๑๐%

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ศัตรูพืชที่ระบาดประจำ คือ เพลี้ยไฟ หนอนห่อใบ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นสีเขียว หนอนกอ หนอน แมลงบัว ฯลฯ โรคไหม้ของข้าว โรคฉ่ำ โรคใบสีส้ม ฯลฯ เกษตรกรมีการใช้สารเคมีประมาณ ๙๐%

การป้องกันกำจัดวัชพืช วัชพืชที่สำคัญที่พบมาก เช่น หญ้าข้าวนก หญ้าดอกขาว แห้วทรงกระเทียม หญ้าหนวดปลาชุก กก ต่างๆ มีมากทำให้ได้ผลผลิตต่ำ เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดวัชพืชอยู่แล้วโดยใช้สารเคมีทั้งคุมและฆ่า แต่บางครั้งใช้ไม่ค่อยได้ผล เนื่องจากมีปัญหาเรื่องน้ำหรือใช้ไม่ถูกอัตรา เวลาที่เหมาะสม เป็นต้น

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรส่วนใหญ่จะใชยาฆ่าแมลง เพราะสะดวกรวดเร็ว แต่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรได้ เข้ามาถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้ชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ตามโรงเรียนเกษตรกร ชาวนาก็หันมาใช้สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์มากขึ้น

ข้าว

ตำบลไผ่ขวาง มีเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกข้าวเป็นอาชีพหลักโดยแยกเป็น ข้าวนาปี มีเกษตรกรปลูกข้าวนาปี จำนวนทั้งสิ้น ๒๒๕ ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จำนวน ๕,๑๔๐ ไร่ โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ของทุกปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวพันธุ์ ที่ไวต่อแสง โดยใช้ น้ำจากคลองชลประทานมีผลผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ ๘๕๐ กิโลกรัม โดยมีรายละเอียดพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี ตามความละเอียดตารางที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ดังนี้

ตารางที่ ๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง

ปี ตำบล	เกษตรกร (ครัวเรือน)	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑	
		พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ไผ่ขวาง	๒๒๕	๓,๒๒๖	๘๕๐	๓,๘๒๐	๘๕๐	๕,๑๔๐	๘๕๐
รวม	๒๒๕	๓,๒๒๖	๘๕๐	๓,๘๒๐	๘๕๐	๕,๑๔๐	๘๕๐

ที่มา:รายงานทะเบียนเกษตรกร ตำบลไผ่ขวาง ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑

ไม้ผล/ไม้ยืนต้น (มะม่วง)

ตำบลไผ่ขวาง เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมะม่วง พันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์มันเดือนเก้ พันธุ์เขียวเสวย จากการสำรวจข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรจะปลูกมะม่วงแบบยกร่องคิดเป็นร้อยละ ๖๐ โดยให้ผลผลิตแล้วผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม

เกษตรกรปลูกมะม่วง โดยการปลูกแบบ ขุดร่องสวน ยกคันใหม่ เพื่อป้องกันน้ำท่วม มีการตัดแต่งกิ่ง เมื่อทรงพุ่มสูงขึ้น และ ปรับปรุงคุณภาพดิน ให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ (มูลสัตว์)

มะม่วง ตำบลไผ่ขวาง มีเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกมะม่วง จำนวนทั้งสิ้น ๕๒ ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกมะม่วง จำนวน ๕๒๒ ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๐ นิยมปลูกมะม่วงพันธุ์เขียวเสวย ร้อยละ ๗๐ เป็นมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ และร้อยละ ๑๐ เป็นมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์ ,พันธุ์มันเดือนกึ่ง จากการศึกษาข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรจะปลูกมะม่วงแบบยกร่อง โดยให้ผลผลิตแล้วจำนวน ๕๑๐ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ กิโลกรัม ตามความละเอียดตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง

ปี ตำบล	เกษตรกร (ครัวเรือน)	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑	
		พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ไผ่ขวาง	๕๒	๔๑๕	๑,๐๐๐	๔๑๕	๑,๐๐๐	๕๒๒	๑,๐๐๐
รวม	๕๒	๔๑๕	๑,๐๐๐	๔๑๕	๑,๐๐๐	๕๒๒	๑,๐๐๐

พืชผัก

ตำบลไผ่ขวาง มีเกษตรกร ปลูกผัก อยู่ประมาณ ๑๑ ครัวเรือน เทคโนโลยีการผลิตของตำบลไผ่ขวาง ในเรื่องการผลิตพืชผัก การใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ทางเจ้าหน้าที่เกษตรผู้รับผิดชอบตำบลจะให้มีการแนะนำให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพใช้เองเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพง และทำลายดินให้เสื่อมสภาพ เป็นการลดต้นทุนการผลิต และแนะนำการทำสารชีวภาพกำจัดแมลง เพื่อให้พืชผักปลอดสารพิษ

พืชผัก ตำบลไผ่ขวาง มีการเพาะปลูกพืชผัก ได้แก่ พริกชี้หนู มะเขือ ถั่วฝักยาว โหระพา มะระ และ บวบ พื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๑๑ ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่นิยมปลูก มะระ บวบ และ โหระพา โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือน ธันวาคม ของทุกปี โดยให้ผลผลิตแล้วจำนวน ๗๘ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๑๐๐๐ กิโลกรัม ตามความละเอียดตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่พืชผัก ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่พืชผัก ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ตำบลไผ่ขวาง

ปี ตำบล	เกษตรกร (ครัวเรือน)	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑	
		พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ไผ่ขวาง	๑๑	๘๙	๑,๐๐๐	๘๙	๑,๐๐๐	๗๘	๑,๐๐๐
รวม	๑๑	๘๙	๑,๐๐๐	๘๙	๑,๐๐๐	๗๘	๑,๐๐๐

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกจริงซ้อนทับเขตความเหมาะสมการปลูกข้าวอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

■ ต้นทุนการผลิต

การผลิตพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร ตำบลไผ่ขวาง ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก โดยมีรายละเอียดแสดงรายการและค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช

ตารางที่ ๑๒ แสดงรายการและค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช

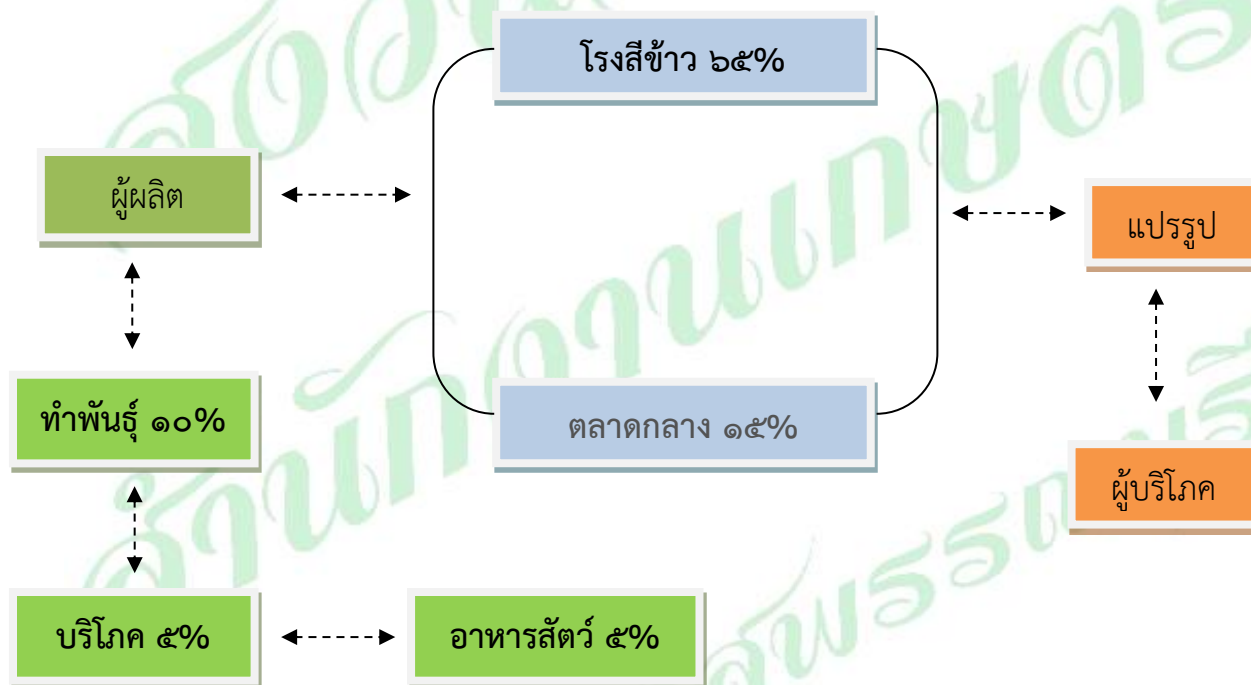
รายการ	ค่าใช้จ่ายในการผลิตแต่ละขั้นตอนของพืชแต่ละชนิด (บาท/ไร่)		
	ข้าว	มะม่วง	พืชผัก
การเตรียมดิน	๔๗๐	๘,๐๐๐	๔๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๕๐	๓,๐๐๐	๔๐๐
- สารกำจัดวัชพืช	๒๐๐	๒๐๐	-
- สารเคมีกำจัดแมลง / โรค	๔๕๐	๗๐๐	๔๕๐
- น้ำมัน	๓๐๐	๒๐๐	๓๖๐
- เกือบเกี่ยว/ขนส่ง	๕๐๐	๓๐๐	-
- ค่าเช่า	๗๐๐	-	๑,๐๐๐
- สารบั้งค้ำ	-	๗๕๐	-
- ฟาง	-	-	๒๘๐
- ไม้ลวก	-	-	๙๐๐
- ปุ๋ยเคมี	๘๐๐	๒๐๐	๔๕๐
- อื่น ๆ	-	-	๓๐๐
ค่าแรงงาน	๔๐๐	๒๐๐	๑,๕๐๐
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๔,๒๗๐	๑๓,๕๕๐	๖,๐๔๐

■ ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด: แหล่งรับซื้อผลผลิต)

วิธีการตลาดของเกษตรกร ในตำบลบ้านไผ่ขวาง ส่วนใหญ่ หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยว ผลผลิตแล้ว เกษตรกรส่วนมากนำผลผลิต (ข้าว) ไปขายเองที่ตลาดกลาง โรงสีข้าวตำบลดอนมะสังข์ ตลาดกลางสหกรณ์ การเกษตรอำเภอบางปลาม้า ซึ่งไม่ไกลจากตำบลมากนัก บางส่วนก็นำไปขายที่โรงสีใกล้เคียงเพื่อสะดวกไม่ยุ่งยาก (ภาพที่ ๕ แสดงวิธีการตลาดข้าว)

วิธีการตลาดข้าว เกษตรกรจะขายผลผลิต โดยมีขั้นตอนปฏิบัติ และแนวทางดังนี้ วิธีตลาดข้าวของตำบลไผ่ขวาง เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำออกขายให้กับโรงสีโดยตรงไม่มีพ่อค้ามารับซื้อ โรงสีจะแปรรูปออกขายให้ผู้บริโภค อีกส่วนหนึ่งเกษตรกรจะเก็บไว้ทำพันธุ์ ประมาณ ๑๐% ไว้บริโภค ๕% และไว้เป็นอาหารสัตว์ ๕%

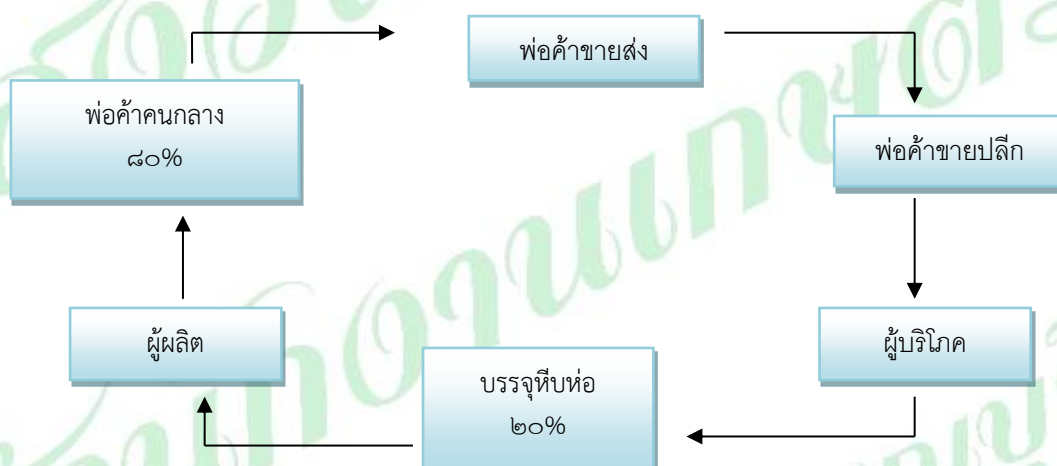
ภาพที่ ๕ แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลไผ่ขวาง

สำหรับตลาดพืชผักสวนครัว พ่อค้าจะมารับซื้อจากเกษตรกร บางส่วนจะนำมาจำหน่ายเองในตัวจังหวัดสุพรรณบุรีและตลาดสดเช้า - เย็น (ภาพที่ ๖ แสดงวิธีการตลาดพืชผัก)

วิธีการตลาดพืชผัก เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ ๖ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลไผ่ขวาง โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ วิธีการตลาดผักของตำบลไผ่ขวาง เมื่อเกษตรกรมีผลผลิตออกสู่ตลาดจะมีผู้มารับซื้อที่แปลงเกษตรกรกร นำขายต่อไปยังพ่อค้าคนกลาง พ่อค้าคนกลางขายต่อไปพ่อค้าขายปลีก พ่อค้าขายปลีกขายต่อไปให้ผู้บริโภค อีกวิธีหนึ่งก็คือเกษตรกรเก็บผลผลิตจากแปลงผักแล้วขายให้ผู้บริโภคเอง การรับซื้อจะตีราคาสินค้าโดยอิงราคาของตลาดกลางที่กรุงเทพหรือตามคุณภาพภาพของสินค้า มีการจ่ายเงินวันเว้นวัน หรือตามแต่จะตกลงกัน

ภาพที่ ๖ แสดงวิธีการตลาดพืชผัก

วิธีการตลาดไม้ผล เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิต โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ เมื่อถึงช่วงที่ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้จะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตถึงหน้าสวนและบางส่วนเกษตรกรจะนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในพื้นที่โดยตรง

ภาพที่ ๗ แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลไผ่ขวาง

การแปรรูปอาหารและผลิตภัณฑ์อาหาร ตำบลไผ่ขวาง มีกลุ่มเกษตรกร ที่รวมตัวกันโครงการสร้างทักษะ และส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ที่แปรรูปสินค้าด้านการเกษตร เพื่อบริโภคคือ กลุ่มบ้านไผ่นกแขวกสามัคคี ลักษณะการแปรรูปนำสินค้าด้านเกษตรมาแปรรูป เพื่อยืดอายุอาหารเพื่อบริโภคให้นานขึ้น เช่น เผือกฉาบ กล้วยฉาบ มันฉาบ ฯลฯ

๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๓ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดิน ๒. น้ำ	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำท่วม/แล้ง	ปรับปรุงบำรุงดิน -	ทุกหมู่ ทุกหมู่	๒ ๑
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตาม รายชนิดที่สำคัญ) ๑. ราคา ๒. แหล่งรับซื้อ	ราคาผลผลิตต่ำ(ข้าว) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต (พืชผัก,ผลไม้)	นโยบายภาครัฐ เพิ่มช่องทางการขายสินค้าเกษตร	ทุกหมู่ ทุกหมู่	๑ ๒
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	รวมกลุ่มยาก กลุ่มมีแต่ สมาชิกที่สูงวัย	มีกิจกรรมดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง มีแรงจูงใจให้แก่ เกษตรกร	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้าน ดอนกลาง	๑
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขายผลผลิตในรูปแบบสด	ความเสียหายของผลผลิต การเกษตรสูง	แปรรูปผลผลิตให้มีความ หลากหลาย	หมู่ ๑-๖	๑

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

- ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ
- ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพการเกษตรบางฤดู บางพื้นที่
- ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร
- ขาดความรู้ด้านการจัดการ และพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

แนวทางพัฒนาชุมชน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน
- เน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และประสิทธิภาพการผลิต ให้ได้ผลตอบแทนสูง มีคุณภาพ
- ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในด้านการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย สินค้า

เกษตรในพื้นที่ ลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มากที่สุด

- ส่งเสริมและประสานงานจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มติดต่อแหล่งงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix (ตารางที่ ๑๔ การจัดทำ TOWS Matrix)

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. พื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน s๑	๑. เกษตรกร - สูงวัย - ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพ และขาดความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด - ไม่ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย - กิจกรรมรายเดียว
	๒. มีเกษตรกรต้นแบบ และศูนย์เครือข่าย ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ s๒	๒. ต้นทุนการผลิตสูง
	๓. การคมนาคมขนส่งสะดวก s๓	๓. กลุ่มเกษตรกรทั่วไปมีการรวมกลุ่มกันแต่มีการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง w๓
	๔. มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนที่มีกิจกรรมหลากหลาย มีศูนย์ข้าวชุมชนที่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ดี s๔	๔. มีเงินทุนประกอบอาชีพไม่เพียงพอ และมีหนี้สินครัวเรือน
	๕. ผู้นำท้องถิ่นให้ความร่วมมือด้านการเกษตร s๕	๕. เกษตรกรมีการใช้สารเคมีสูง
โอกาส (O)	SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส)	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยใช้โอกาส)
๑. นโยบาย โครงการภาครัฐ และการสนับสนุนจากเอกชน o๑	๑. ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ (zoning) s๑o๑	๑. สนับสนุนการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) w๑o๑
๒. เกษตรกรสามารถมีโอกาสดำเนินค้า และข่าวสารทางเทคโนโลยี o๒	๒. ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรมการผลิตด้านการผลิต s๒o๒	๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน w๑w๓o๑
๓. มีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตร	๓. ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร s๔o๑	๓. สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า w๑w๒o๑
๔. ส่งเสริมให้มีตลาดรองรับสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร	๔. ส่งเสริมให้มีศูนย์กลางการผลิตสินค้าและแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย s๑-๐๒o๕	๔. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน w๑o๑
๕. พัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด		
๖. กระแสรักสุขภาพ และความต้องการอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น		
ภัยคุกคาม (T)	ST : ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค)	WT : ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ลดจุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค)
๑. การแข่งขันของตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น t๑	๑. ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน s๑t๑-t๒	๑. สร้างการรับรู้ในเรื่องมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม w๑t๑t๒
๒. ราคาสินค้าเกษตรไม่คงที่ และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น t๒	๒. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร s๔t๕	๒. สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การวางแผนการผลิตและการตลาด w๑t๒
๓. การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ชุมชนเมือง ก่อให้เกิดค่าจ้างแรงงานสูง t๓	๓. พัฒนาเกษตรกรให้เป็น smart farmer และ smart farmer ต้นแบบ s๑t๓ s๑t๑	๓. สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลด้านการบริหารจัดการภัยธรรมชาติ (ระบบเตือนภัย) w๑t๔
๔. ภัยธรรมชาติ t๔	๔. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีในการวางแผนการผลิต s๑t๕	
๕. ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายเกษตร t๕	๕. พัฒนาระบบข้อมูลด้านภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ให้ถูกต้องแม่นยำ s๑t๕	

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑. ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมเกษตรอุตสาหกรรม
๒. ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร
๓. พัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและมีแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อการจำหน่าย

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๑. สนับสนุนการสร้างทายาทเกษตรกร (YSF)
๒. เชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน
๓. ยกระดับการจัดการองค์ความรู้ของชุมชน
๔. สนับสนุนการ ยกระดับการทำการเกษตรปลอดภัย
๕. สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๑. ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน
๒. ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร
๓. พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ
๔. พัฒนาเกษตรกรมืออาชีพให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ
๕. เตรียมป้องกันปัญหาด้านค่าจ้างแรงงานสูง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๑. สนับสนุนการเข้าถึงระบบเตือนภัยชุมชน
๒. สร้างความเข้าใจเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการวางแผนการผลิต/การรวมกลุ่ม
๓. สร้างการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๓.๑.๒ พืชผัก และไม้ผล

-เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ วิสาหกิจชุมชน

-เป้าหมาย/เป้าประสงค์ สนับสนุนกลไกการทำงานตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๑ การผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว

ตารางที่ ๑๕ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลไผ่ขวาง

๒๖

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการลด ต้นทุนการผลิต ข้าวตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร	๑. เพื่อให้เกษตรกร ได้เรียนรู้เทคโนโลยี การผลิตข้าวและการ ลดต้นทุนการผลิต ๒. เพื่อพัฒนาการ ผลิตสินค้าให้มี ประสิทธิภาพและ มาตรฐาน	๓๐ คน/ปี	ศพก. เครือข่าย	๑.ประชาสัมพันธ์และ ชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับ สมัครเกษตรกรเข้า ร่วมโครงการ ๓.ฝึกอบรมและจัด กระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร) ๔. ติดตาม และ ประเมินผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ	๓๐ คน	๗๗,๗๐๐	๓๐ คน	๗๗,๗๐๐	๓๐ คน	๗๗,๗๐๐	๓๐ คน	๗๗,๗๐๐	๓๐ คน	๗๗,๗๐๐	สนง.กษอ.เมือง สุพรรณบุรี
	๒.การแปรรูป ผลผลิตทาง การเกษตร	๑. เพื่อแปรรูป ผลผลิตทาง การเกษตรและเพิ่ม มูลค่าให้แก่ผลผลิต ทางการเกษตร ๒. เพื่อส่งเสริม อาชีพให้แก่ เกษตรกรในชุมชน ๓. เพื่อสร้างรายได้ เสริมให้แก่เกษตรกร	๑๕ คน/ปี	ศพก.เครือข่าย ตำบล ไผ่ขวาง	๑.ประชาสัมพันธ์และ ชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับ สมัครเกษตรกรเข้า ร่วมโครงการ ๓.ฝึกอบรมและจัด กระบวนการเรียนรู้ ๔. ติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ	๑๕ คน	๑๑,๕๕๐	๑๕ คน	๑๑,๕๕๐	๑๕ คน	๑๑,๕๕๐	๑๕ คน	๑๑,๕๕๐	๑๕ คน	๑๑,๕๕๐	สนง.กษอ.เมือง สุพรรณบุรี

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร / กลุ่ม/องค์กร	๑.โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	๑. เพื่อสนับสนุนกลไกการทำงานตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สามารถขับเคลื่อนการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เพื่อส่งเสริมการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน	๓๕ คน	- วิสาหกิจชุมชนปยุ้นน้ำชี - วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านคันทร	๑. พิจารณาคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน ๒. ประเมินศักยภาพ ๓. จัดกิจกรรมพัฒนา ๔. ประเมินศักยภาพ กิจกรรมอีกครั้งเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม	๓๕ คน	๑๓,๑๔๕	๓๕ คน	๑๓,๑๔๕	๓๕ คน	๑๓,๑๔๕	๓๕ คน	๑๓,๑๔๕	๓๕ คน	๑๓,๑๔๕	สนง.กษอ.เมืองสุพรรณบุรี
พัฒนาพื้นที่ และทรัพยากร การเกษตร	๑.โครงการการผลิตสารชีวภาพเพื่อลดการเผาตอซังข้าว	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตสารชีวภาพอย่างถูกต้อง ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนเพื่อลดการเผาตอซังข้าว	๒๐ คน	ศพท. เครือข่าย ตำบลไผ่ขวาง	๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ ๒. ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร) ๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	๒๐ คน	๑๕,๙๙๕	๒๐ คน	๑๕,๙๙๕	๒๐ คน	๑๕,๙๙๕	๒๐ คน	๑๕,๙๙๕	๒๐ คน	๑๕,๙๙๕	สนง.กษอ.เมืองสุพรรณบุรี

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ ลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญของประเทศไทย ในการปลูกข้าวของไทยนั้นมีพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกอยู่มากมาย การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยไม่ต้องเพิ่มทุนการผลิตในส่วนที่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ทั้งนี้หากได้พันธุ์ข้าวที่ดีย่อมส่งผลในการเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ สูง มีคุณภาพเมล็ดมาตรฐาน คุณสมบัติในการต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวได้ดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูงเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภคทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ข้าว โดยการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ดี เหมาะกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มช่วยเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ดี

ในปัจจุบันเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตทางด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยเกษตรกรหันมาใช้สารเคมีเป็นส่วนใหญ่โดยไม่คำนึงความปลอดภัย ต่อผู้ผลิต และตัวผู้บริโภคเอง ส่งผลให้มีสุขภาพชีวิตที่ต่ำลง เนื่องจากได้รับสารเคมีสะสมเข้าไปในร่างกายมากจนมากเกินไป อีกทั้งปัจจัยการผลิตต่างๆ มีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรสูญเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีสูงมาก ปัญหาต่อมาพืชผลที่ผลิตได้มีปริมาณที่ต่ำลง และมีคุณภาพลดลง เนื่องจากพืชผลทางการเกษตร

วัตถุประสงค์โครงการ

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

เป้าหมาย

ศพก. เครือข่ายไผ่ขวาง เกษตรกร จำนวน ๓๐ คน

ระยะเวลาดำเนินงาน เดือน ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๖ (๔ ปี)

พื้นที่ดำเนินการ

ศพก. เครือข่าย

กิจกรรม

กิจกรรม	ปริมาณงาน
๑. ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ คน
๒. ประชุม และรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๓. ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- จัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน ๘ ครั้ง (๒ สัปดาห์/ครั้ง) เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน
๔. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	เกษตรกรจำนวน ๓๐ คน

วิธีการดำเนินการ

กิจกรรม	หน่วยงาน	บุคคลเป้าหมาย
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณ เกษตรกร และผู้นำในชุมชน
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี และหน่วยงานภาคี	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรีและหน่วยงานภาคี
๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ

กิจกรรม	รายการ	งบประมาณ
๑.ประชาสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ	- ป้ายไวนิล จำนวน ๑ ป้าย - ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๕๐๐ ๑,๐๕๐ ๒๕๐ ๕๐๐
๒.ประชุมและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- ค่าอาหารว่าง (๓๕ บาท/ราย) - วัสดุสำนักงาน - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่	๑,๐๕๐ ๒๕๐ ๕๐๐
๓.ฝึกอบรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ (ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร)	- ค่าอาหารกลางวัน ๘ มื้อ (มื้อละ ๑๕๐ บาท) - ค่าอาหารว่าง จำนวน ๑๖ มื้อ (มื้อละ ๓๕ บาท) - วัสดุฝึกอบรม (รายละ ๒๐๐ บาท จำนวน ๕๗๐ คน) - แปลงเรียนรู้ (ป้ายละ ๑,๐๐๐ บาท) - สมมนาคุณวิทยากร (๔ ครั้งๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท) - ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมสถานที่ (วันละ ๓๐๐ บาท จำนวน ๘ วัน) - ค่าวัสดุสำนักงาน - คู่มือเล่มละ ๖๐ บาท - ปากกาด้ามละ ๑๐ บาท - กระเป๋าผ้าใส่เอกสาร ใบละ ๑๒๐ บาท	๓๖,๐๐๐ ๑๖,๘๐๐ ๖,๐๐๐ ๑,๐๐๐ ๔,๘๐๐ ๒,๔๐๐ ๑,๘๐๐ ๓๐๐ ๓,๖๐๐

๔.ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	- ค่าวัสดุสำนักงาน	๒๕๐
รวมงบประมาณ		๗๗,๐๕๐/ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรที่มีความรู้และทักษะในการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๕
๓. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าที่ได้มีความปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ๕๐ เปอร์เซนต์

หมายเหตุ โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร งบประมาณจำนวน ๗๗,๗๐๐ บาท/ปี